

VARLIĞA DAYALI MENKUL KIYMETLER SECURIZATION

Prof. Dr. Oğuz Kürşat Ünal*

ÖZET

VDMK. ler, VDMK. çıkarma yetkisine sahip ihraççıların kendi işlemlerinden doğmuş alacakları veya yine tebliğde belirlenen şekil ve şartlarda temellük edecekleri alacaklar teminat gösterilmek suretiyle çıkarılan, Kurulca kayda alınarak ihraç edilebilen kıymetli evraktır.

Kurul VDMK. lerin zorunlu unsurlarını belirleyerek asgari şekil şartlarını hüküm altına almış ve ayrıca çıkarılmasına konu olabilecek alacak türlerini, çıkarabilecek kuruluşları çıkarılmasında alacakların temellükü, vekalet, garanti ve saklama sözleşmesi ve fonlar ilgili hususları ve kurul kaydına alınmasına ilişkin esasları da söz konusu tebliğde ayrıntılı bir şekilde düzenlemiştir.

Anahtar Kelimeler

Sermaye Piyasası Aracı, Menkul Kıymet, Varlığa Dayalı Menkul kıymet, Menkul Kıymetleştirme

SUMMARY

The VDMK are officially registered (by The Capital Market Board) commercial papers drafted by the authorized bodies for their actual credits concerning their own transactions or for the credits that will be acquired by means of giving assurance within the form and conditions regulated by the Board.

The Capital Market Board has appointed the boundary elements and the minimum formal requirements of VDMK as well as the types of credits subject to VDMK and the acquisitions of credits, contracts of mandate, guarantee and deposit of VDMK and the facts concerning the fund and the registration conditions in details, by the concerning Board.

Key Words

Instruments of Securities Market

Securities

Securities guaranteed by Credits and Real Properties

Securization

I. Genel Olarak

VDMK. ler gerek ihraççılar gerek teminat bakımından gerekse çıkarılma usul ve esasları bakımından tahvillerden ve banka bonolarıyla banka garantili bonolardan farklı sermaye piyasası araçlarıdır. Esas itibarıyla borsada alım satım özelliği ve menkul kıymet özelliği olmayan alacakların ve duran varlıkların sermaye piyasası işlemlerine konu olmasını sağlayacak menkul kıymetleştirme işlemi olarak kabul edilen VDMK. lerin

* Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Özel Hukuk Bölüm Başkanı

şekil şartları ve çıkarılma usulleri tebliğle hüküm altına almış ve kendine özgü (sui generis) bir kıymetli evrak türü olarak ihdas edilmişlerdir. Bir borçlanma senedi olarak tahvillerin bazı türlerine benzemektedirler.

Sermaye Piyasası Kanunu “Varlığa Dayalı Menkul Kıymet” adı altında belgelerin çıkarılabileceğini hükme bağlamakla birlikte, bu kavramın açıklamamış ancak kanun metninde söz konusu evrakın menkul kıymet özelliğine değinerek, alacaklar ve duran varlıklar karşılık gösterilerek ihraç edilebileceği belirtilmiştir (SPK.m.13A.) Kanun ayrıca bu menkul kıymetlerle ilgili olarak, ihraç edecek kuruluşlar, ihraç şartları, karşılık gösterilebilecek alacak ve varlık türleri, ihraç limiti, değerlendirme ilke ve esasları, niteliklerinin Kurul tarafından çıkarılacak tebliğlerle düzenleneceğini hükme bağlamıştır. Kurul da Seri.III, No:14 sayılı tebliğ ve bu tebliğ değişiklikleriyle Kanunun verdiği düzenleme görevini yerine getirmiştir. Kanun gerekçesinde bu düzenlemelerin Kurula bırakılma sebebi olarak, günün şartlarına uygun düzenlemeler yapılabilmesi gösterilmiştir. Diğer taraftan VDMK. Ledeki teminat unsuru göz önüne alınarak bu sermaye piyasası aracının ihracında, SPK.m.13 deki diğer sermaye piyasası araçları için öngörülen limitlerin de uygulanmayacağı, dolayısıyla limitlerin Kurulca belirleneceği hükme bağlanmıştır.

SPK.m.13A hükmü esas itibariyle VDMK. lerin alacaklar ve duran varlıklar karşılık gösterilerek çıkarılabileceğinden bahsetmektedir. Ancak tebliğ sadece bazı alacaklar karşılık gösterilerek çıkarılabilecek VDMK. leri düzenlemiştir.

SPK.m.13A hükmü esas itibariyle VDMK. lerin alacaklar ve duran varlıklar karşılık gösterilerek çıkarılabileceğinden bahsetmektedir. Ancak Kurul VDMK. adı altında sadece alacaklar karşılık gösterilerek çıkarılabilecek menkul kıymetleri düzenlemiştir. Oysa gayrimenkul sertifikaları da SPK.m.13 hükmünde söz konusu edilen varlığa dayalı menkul kıymet türüdür. Sadece alacaklar karşılık gösterilerek çıkarılan menkul kıymetlere “varlığa dayalı menkul kıymet” adını vermek doğru görülmemekte ve kavram kargaşalığına sebep olmaktadır.

II. VDMK. Tanımı ve Zorunlu Unsurları

Kanun VDMK. Kavramını tarif etmemiş, sadece alacakların ve duran varlıkların teminat gösterilmesi suretiyle çıkarılabileceğini öngörmüştür (SPK.m.13A). Kanun kavramın tanımı ve niteliği konusunu da Kurul düzenlemelerine bırakmıştır. Kurul hukuki bir tariften çok VDMK. lerin bazı özelliklerini belirtmiştir (Seri.III, No:14, m.3). Buna göre VDMK. lerin başlıca özellikleri;

- VDMK. çıkarabilecek ihraççılar sadece söz konusu tebliğde belirtilen kuruluşlardır.
 - İhraççılar kendi ticari işlemlerinden doğmuş alacakları veya yine bu tebliğ hükümleri çerçevesinde temellük edecekleri alacaklar karşılığında VDMK. ihraç edebilirler.
 - VDMK. ihraç edilebilmesi için araçların Kurul kaydına alınması zorunludur.
 - VDMK. ler kıymetli evraktır.
1. Bütün bu mevzuattan çıkan sonuca göre VDMK. ler, VDMK. çıkarma yetkisine sahip ihraççıların kendi işlemlerinden doğmuş alacakları veya yine tebliğde belirlenen şekil ve şartlarda temellük edecekleri alacaklar teminat gösterilmek suretiyle çıkarılan, Kurulca kayda alınarak ihraç edilebilen kıymetli evraktır. SPK.m.13A hükmü her ne kadar alacaklar ve duran varlıklar karşılık gösterilmek suretiyle çıkarılabileceğini hükme bağlamışsa da, Kurul yalnızca alacaklar karşılık gösterilmek üzere çıkarılabilecek VDMK. leri düzenlemiştir. Duran varlıklar karşılığında çıkarılabilecek sermaye piyasası araçlarına ilişkin bazı düzenlemeler ise MK. m.812 –852 hükümlerinde belirtilen ipotekli borç senetleri ve irat senetleridir. MK. Bu senetlerin tariflerini ve hukuki vasıflarını açıklamıştır.¹ Bu senetler aynı zamanda SPK. m. 3b. hükmünde tarif edilen menkul kıymetlerdendir. Bunun için halka arz usul ve şartları bakımından SPK.'unun menkul kıymetlerin halka arzına ilişkin m. 4-10 hükümlerine ve bu kanunun m. 22a hükmünün Sermaye Piyasası Kuruluna verdiği yetkiye dayanarak çıkaracağı tebliğ hükümlerine tâbi olacağı açıktır. Ancak Medeni Kanunumuzun mevcut hükümlerinde bulunan bu senetlerin çıkarılmasına ilişkin usullerdeki zorluk ve formalitelerle ilgili usul SPK. sistemine uygun gözükmemektedir. Bu bakımdan kanaatimizce öncelikle MK.'unda düzenlenen bu senetlerin SPK.'unun menkul kıymet arzına ilişkin hükümleriyle uyum sağlayabilmesi için gerekli hukukî düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. Bu hukukî düzenlemelerde MK. hükümlerinin ve Tapu Sicil Nizamnamesinin dikkatle incelenmesi ve çıkarılacak Kurul Tebliğinin bu hükümlere aykırı olmamak kaydıyla SPK.'una intibak ettirilmesi gerekir.

¹ Bkz. Ünal, Oğuz Kürşat : İpotekli Borç Senetleri ve İrat Senetlerinin Menkul Kıymet Özelliği Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Haziran , Aralık 2002, c.VI, sa.1-2, s.1-9.

2. Kurul ayrıca VDMK. lerin zorunlu unsurlarını da tebliğle hüküm altına alarak bu araçların asgari şekil şartlarını da belirlemiştir (Seri.III, No:14, m.6). Buna göre, Varlığa dayalı menkul kıymetlerin metinlerinde aşağıda belirlenen unsurların bulunması zorunludur :
 - Varlığa dayalı menkul kıymet ibaresi,
 - İhraç edilen menkul kıymetlere dayanak teşkil eden alacakların türü,
 - İhraç edecek şirketin unvanı ve merkez adresi,
 - Belirli bir meblağı kayıtsız şartsız ödeme taahhüdü,
 - Tanzim yeri,
 - Tanzim tarihi,
 - Vade,
 - Ödeme yeri,
 - Sıra numarası,
 - Senet hamiline yazılı ise hamiline yazılı olduğu ibaresi, nama yazılı ise ilk lehdarın adı ve unvanı,
 - Getiri türü,
 - Saklama kuruluşu,
 - Garanti veren banka. (Bankalar tarafından ihraç edilen varlığa dayalı menkul kıymetlerde bu unsur aranmaz.)
3. Görüldüğü gibi VDMK. ler, ihraççıların kendi alacaklarını veya temellük ettikleri alacaklarını teminat göstererek çıkarabilecekleri kıymetli evrak niteliğinde özel borçlanma senetleridir.
4. Doktrinde de, VDMK, “bir işletmenin duran varlıklarının senetli veya senetsiz alacaklarının, kredilerinin ve hatta sözleşmelerinin teminat oluşturması suretiyle finans ortaklıkları, bankalar veya bazı şartlara bağlı olarak finansal kiralama şirketleri tarafından halka arz edilmek üzere çıkarılan ıskontoya tabi borçlanma senetleri” şeklinde tarif edilmiştir².
5. VDMK. ler gerek ihraççılar gerek teminat bakımından gerekse çıkarılma usul ve esasları bakımından tahvillerden ve banka bonolarıyla banka garantili bonolardan farklı sermaye piyasası araçlarındandır. Esas itibarıyla borsada alım satım özelliği ve menkul kıymet özelliği olmayan alacakların ve duran varlıkların sermaye piyasası işlemlerine konu olmasını sağlayacak menkul kıymetleştirme işlemi olarak kabul edilen VDMK. lerin şekil

² Poroy / Tekinalp, Kıymetli Evrak Hukuku Esasları, İstanbul 1995, s.9, Sümer, Ayşe: Türk Sermaye Piyasası Hukuku ve Seçilmiş Mevzuat, Ankara 1999, s.28,

şartları ve çıkarılma usulleri tebliğle hüküm altına almış ve kendine özgü (sui generis) bir kıymetli evrak türü olarak ihdas edilmişlerdir. Bir borçlanma senedi olarak tahvillerin bazı türlerine benzemektedirler. Doktrinde ise VDMK. ler esas itibariyle belli bir meblağı kayıtsız şartsız ödeme taahhüdü ihtiva eden bir tahvil türü olarak kabul edilmektedir³. Kanaatimizce VDMK. ihraç eden kuruluşlar esas itibariye üçüncü şahısların fiillerini taahhüt etmektedirler (BK.m110⁴). Ancak hangi tür fiillerin taahhüt edileceği tebliğde belirtilen “karşılık gösterilebilecek olacak” türleriyle sınırlandırılmıştır..

6. III. VDMK Çıkarılmasına Konu Olabilecek Alacak Türleri

7. Mevzuatımıza göre VDMK ihracında teminat olarak gösterilebilecek alacaklar sayılmıştır Bunlar (Seri:III, No:14, m.4);
 - Tüketici Kredileri
 - Konut Kredileri Finansal Kiralama Sözleşmelerinden Doğan Alacaklar)
 - İhracat İşlemlerinden Doğan Alacaklar
 - Diğer Alacaklar
 - Tarım Kredi Kooperatifleri aracılığıyla verilen bireysel kredilere ilişkin olarak T.C. Ziraat Bankası'nın senede bağlanmış alacakları
 - T. Halk Bankası'nca esnaf ve sanatkarlarla küçük işletmelere açılan ihtisas kredileri.
 - Gayrimenkul yatırım ortaklıklarının portföydeki gayrimenkullerinin satış veya satış vaadi sözleşmelerinden kaynaklanan senetli alacaklarıdır.

Tüketici kredileri, bankaların gerçek kişilere, ticari amaçla kullanılmamak kaydıyla, mal ve hizmet alımları dolayısıyla, açmış oldukları bireysel krediler ile finansman şirketlerinin kendi mevzuatları çerçevesinde gerçek ve tüzel kişilere açmış oldukları kredilerdir.

³ Ayhan, Rıza : Türk Hukukunda Menkul Kıymet Kavramı ve Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler, Ankara 1993, s.83.

⁴ Bir üçüncü şahsın fiilini başkasına taahhüt eden kimse bu üçüncü şahıs tarafından taahhüdün ifa edilmemesi halinde zarar ve ziyan tediyesine mecburdur. Muayyen bir müddet için yapılan taahhütlerde, müddetin bitimine kadar taahhüt edene yazılı olarak başvurulmaması halinde taahhüdün hükümsüz olacağına dair sözleşme muteberdir.

Konut kredileri, yine bankaların, 2985 sayılı Kanun ve bu Kanuna dayalı mevzuat çerçevesinde, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı ile yapılan anlaşma hükümlerine göre kendi kaynaklarından hazır konut alan kişilere açtıkları bireysel krediler, bankaların verdikleri ipoteye dayalı bireysel konut kredileri ile konut sektörünü kredilendirmeye yetkili Kamu İktisadi Teşebbüsü statüsündeki bankaların kendi mevzuatları çerçevesinde açtıkları kredilerdir.

Finansal kiralama sözleşmelerinden doğan alacaklar, 3226 sayılı Finansal kiralama kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde finansal kiralamaya yetkili kuruluşların yaptıkları finansal kiralama sözleşmelerinden doğan alacakları ifade eder.

İhracat işlemlerinden doğan alacaklar ise bankalar ve özel finans kurumlarının açmış oldukları ve fiilen ihracatta kullandıkları krediler ile faktoring işlemleri yapan anonim ortaklıklarca temellük edilen ihracat karşılığındaki belgeye dayalı alacaklardır.

Ayrıca bankalar dışındaki, mal ve hizmet üretimi faaliyetlerinde bulunan anonim ortaklıklar ile mevzuata göre özelleştirme kapsamına alınanlar dahil Kamu İktisadi Teşebbüslerinin müşterilerine yaptıkları taksitli satışlardan doğan, senede bağlanmış alacaklarda değer alacaklar adı altında VDMK. ihracında karşılık (teminat) gösterilebilecek alacaklar olarak kabul edilmiştir.

I. VDMK. Çıkarabilecek Kuruluşlar

VDMK. ler ya doğrudan ya da dolaylı olarak alacakların temellükü suretiyle ihraç edilebilir (Seri:II, No:14, m.5).

VDMK. çıkarabilecek ortaklıklar kurul tebliğinde ihraççı olarak adlandırılmış ve ihraççı kavramı tarif edilerek hangi ortaklıkların ihraççı kapsamında olabileceği belirtilmiştir. Kurul düzenlemelerine göre VDMK. Çıkarabilecek kuruluşlar (Seri:III, No.14, m.2);

Genel finans ortaklıkları

Bankalar

Finansman Şirketleri

Finansal kiralamaya yetkili kuruluşlar

Gayrimenkul yatırım ortaklıklarıdır.

Böylece mevzuata göre yukarıda sayılan ihraççılardan başka bir gerçek veya tüzel kişinin VDMK çıkarması yasaklanmıştır. Bunlardan genel

finans ortaklıkları münhasıran VDMK. ihracı ve halka arzı amacı ile kurulan anonim ortaklıklardır.

Diğer taraftan söz konusu ihraççıların çıkarabilecekleri VDMK. lerle ilgili olarak, bu menkul kıymetler için gösterebilecekleri karşılıklar (teminat gösterilebilecek alacaklar) da sınırlandırıldığı gibi doğrudan veya dolaylı olarak VDMK. ihraç edebilecek ihraççılar da sınırlandırılmıştır. Şöyle ki ;

- Bankalar, Tüketici Kredileri, Konut Kredileri , İhracat İşlemlerinden Doğan Alacakları, karşılık göstererek,
- Finansman şirketleri kendi mevzuatlarına göre açmış oldukları tüketici kredileri karşılık göstererek,
- Finansal kiralamaya yetkili kuruluşlar, Finansal Kiralama Kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde finansal kiralamaya yetkili kuruluşların yaptıkları finansal kiralama sözleşmelerinden doğan alacakları karşılık göstererek,
- Gayrimenkul yatırım ortaklıkları ise kendi işlemlerinden doğan, portföydeki gayrimenkullerinin satış veya satış vaadi sözleşmelerinden kaynaklanan senetli alacakları karşılık göstererek doğrudan varlığa dayalı menkul kıymet ihraç edebilirler (Seri:III, No:14, m.5 f.2).

Ayrıca Bankalar ve Genel Finansal Ortaklıkları, Tebliğ'in 4 üncü maddesinde belirtilen alacakları temellük ederek, bu alacaklar karşılığında varlığa dayalı menkul kıymetleri ihraç edebilirler(Seri:III, No:14, m.5 f.3). Başka bir deyişle bankalar ve genel finans ortaklıklarının dışında kalan ihraççılar tebliğde söz konusu alacakları temellük edip, bunları karşılık göstererek doğrudan VDMK. ihraç ve halka arzları mümkün değildir.

V. VDMK Çıkarılmasında Alacakların Temellükü, Vekalet, Garanti ve Saklama sözleşmesi ve Fonlar

A. Alacakların Temellükü

Genel finans ortaklıkları ve bankalar, Borçlar Kanununun ilgili maddelerinde yer alan alacağın temlik hükümlerine uygun olarak bu Tebliğin 4 üncü maddesi çerçevesinde belirlenen alacakları temellük edebilirler. Ancak kambiyo senedine bağlı alacakların devri TTK'da düzenlenen özel devir hükümlerine göre yapılır. Temellük edilen alacaklar üçüncü kişilere temlik olunamaz (Seri:III, No:14, m.13).

B. Temlik Sözleşmesi

Alacakların temliki, alacaklarını temlik eden kuruluş ile genel finans ortaklığı veya banka arasında yapılacak bir Temlik Sözleşmesi ile gerçekleştirilir.

Temlik Sözleşmesinde en az aşağıda belirtilen hususların bulunması gereklidir (Seri:III, No:14, m.14).:

- a) Sözleşmeye taraf olanların adları, ticaret unvanları ve iş adresleri,
- b) Sözleşmeye konu olan alacakların türü ve dökümü,
- c) Alacakların faiz, şahsi ve aynı teminatları ile birlikte genel finans ortaklığına veya bankaya intikal edeceğine dair hüküm,
- d) Alacaklarını temlik eden kuruluşun, alacakların varlığından, borçluların temerrüdünden sorumlu olacağına ilişkin aşağıdaki taahhüde yer verilmesi :

"Borcun muacceliyet kazanmasından itibaren üç gün içinde ödenmemesi halinde borçlulara herhangi bir ihtar, ihbar, protesto, icra takibi ve dava ikamesine gerek olmaksızın genel finans ortaklığına veya bankaya ödenmeyen borç tutarını ödeyeceğiz."

- e) Uyuşmazlıklarda izlenecek yol,
- f) Sözleşme uyarınca yapılacak ihtar ve ihbarlarda izlenecek yol,
- g) Genel finans ortaklığının veya bankanın alacakları temlik eden kuruluşa yapacağı ödemelere ilişkin esaslar.

C. Vekalet İlişkinin Esasları

Alacakların temlikinde ;

- a) Bankalar tarafından alacakların temliki halinde genel finans ortaklığı ile alacakları temlik eden banka arasında
- b) Bankalar dışındaki kuruluşlar tarafından alacakların temliki halinde ise, genel finans ortaklığı ile alacaklarını temlik eden kuruluşun belirlediği bir banka arasında;
- c) Finansal kiralamaya yetkili kuruluşlar tarafından varlığa dayalı menkul kıymetlerin halka arzı halinde ise, bu kuruluşlar ile bunların belirleyeceği bir banka arasında,

Alacaklar portföyü nedeniyle yapılacak ihtar, ihbar, protesto, takibat, tahsilat ve ilgili diğer hizmetler ile varlığa dayalı menkul kıymetlerin

vadelerinde ödenmelerini kapsayan bir vekalet sözleşmesi yapılması zorunludur.

İhraçcının bir banka olması halinde, yukarıda belirtilen hizmetler aynı banka tarafından yerine getirilir. Vekil sıfatı ile hareket eden banka, vadesinde ödenen temlik edilen alacaklar tutarını derhal ilgili müvekkili kuruluşların hesabına geçirmekle yükümlüdür. Bu yüküm ve sunulacak hizmetlerin kapsamı ile ücretine ilişkin şartların vekalet sözleşmesinde açıkça gösterilmesi zorunludur. Vekalet sözleşmesinden doğan hak ve borçlar ile sorumluluğa Borçlar Kanununun ilgili hükümleri uygulanır. (Seri:III, No:14, m.15)

D. Garanti

Bankalar dışındaki ihraççılar tarafından ihraç edilen varlığa dayalı menkul kıymetlerde, Kurul'ca gerekli görülmesi halinde banka garantisi sağlanması şarttır. (Seri:III, No:14, m.16).

E. Saklama Sözleşmesi

Halka arz edilecek varlığa dayalı menkul kıymetlere dayanak teşkil eden alacaklar portföyünün, varlığa dayalı menkul kıymetlerin vadelerinin bitimine kadar;

a) Bankalar tarafından alacakların temlik halinde genel finans ortaklığı ile alacakları temlik eden banka arasında;

b) Bankalar dışındaki kuruluşlar tarafından alacaklarını temlik halinde, genel finans ortaklığı ile alacaklarını temlik eden kuruluşun belirlediği bir banka arasında,

c) Finansman şirketleri ve finansal kiralamaya yetkili kuruluşlar tarafından varlığa dayalı menkul kıymetlerin halka arzı halinde ise, bu kuruluşlar ile bunların belirleyeceği bir banka arasında, imzalanacak saklama sözleşmesinde belirtilen esaslar dahilinde bir bankada saklamada tutulması zorunludur. Tüketici kredi sözleşmeleri bu hükmün dışındadır. İhraçcının bir banka olması halinde ise, saklama hizmeti bu banka tarafından yerine getirilir.

15 inci maddede belirtilen hizmetlerin yerine getirilmesi dışında ve bu Tebliğin 24 üncü maddesi, 4 ve 5 inci fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla hiçbir sebeple saklamada tutulan alacaklar portföyü üzerinde tasarrufta bulunulamaz. (Seri:III, No:14, m.17).

F. Fon Oluşturulması

Kurul, bankalar dışındaki ihraççılar tarafından ihraç edilen ve ödenmesi banka garantisine dayanmayan varlığı dayalı menkul kıymetlerde,

ihraç edilecek varlığa dayalı menkul kıymetlerin nominal değerleri toplamının yüzde 10'unun ihraççı tarafından bir bankada açılacak özel bir fon hesabına avans olarak yatırılmasını, varlığa dayalı menkul kıymetlerin vadesi boyunca bu menkul kıymetlerin dayanağını oluşturan alacaklardan elde edilen faizin yatırımcılara yapılacak ödemeleri aşan kısmının da bu fon hesabında toplanmasını zorunlu tutabilir. Fon hesabı varlığa dayalı menkul kıymetler itfa edilene kadar başka bir amaçla kullanılamaz (Seri:III, No:14, m.17/A).

VI. VDMK. lerin Kurul Kaydına Alınmasına İlişkin Esaslar

A. İhraç Limiti

Bu Tebliğ hükümlerine göre, alacaklar portföyüne dayalı olarak ihraç edilecek varlığa dayalı menkul kıymetlerin nominal değerleri toplamı, her bir tertip için, bu tertibin dayalı olduğu alacaklar portföyünde yer alan alacakların ihraç tarihindeki toplam tutarının yüzde 90'ını aşamaz. (Seri:III, No:14, m.18).

B. Kayda Alınma İçin Kurul'a Başvuru ve Gerekli Belgeler

Alacaklar karşılık gösterilerek ihraç olunacak varlığa dayalı menkul kıymetlerin halka arzı zorunludur. Bu menkul kıymetleri halka arz etmek isteyen kuruluşlar bir dilekçe ekinde aşağıdaki belgelerle Kurula başvururlar (Seri:III, No:14, m.19):

- a) Varlığa dayalı menkul kıymet ihraç edecek kuruluşun esas sözleşmesi,
- b) İhraç edilecek menkul kıymetlere dayanak teşkil eden alacakların tutar, vade vb. özellikleri itibariyle dağılımını içeren tablolar,
- c) İhraç genel finans ortaklığı veya banka tarafından yapılıyor ise, bu Tebliğin 14 üncü maddesinde yer alan temlik sözleşmesinin onaylı bir örneği,
- d) Bu Tebliğin 15 nci maddesinde yer alan vekalet sözleşmesinin onaylı bir örneği,
- e) Bu Tebliğin 16 ncı maddesinde yer alan garantiyi gösterir belgenin onaylı bir örneği,
- f) Bu Tebliğin 17 nci maddesinde yer alan saklama sözleşmesinin onaylı bir örneği,
- g) Satışın ve menkul kıymete ilişkin ödemelerin yapılacağı yerlerin adresleri,
- h) Menkul kıymetleri imzalamaya yetkili kişilere ait imza sirküleri,

- ı) İhraç edilecek menkul kıymetin bir örneği,
- j) Halka arza ilişkin izahname ve sirküler örneği (Kapsamı Kurulca belirlenen örnekleri başvuru öncesinde Kuruldan temin edilir),
- k) Varsa aracılık yüklenim sözleşmesi,
- l) Kurulca istenecek diğer bilgi ve belgeler.

C. Kurul Kaydı

Varlığa dayalı menkul kıymetlerin halka arz yoluyla satışı için Kurul kaydına alınması zorunludur.

Kurul, izahnamenin varlığa dayalı menkul kıymetlerle ilgili gerekli açıklamaları içerip içermediğini inceler ve halka arz edilecek menkul kıymetleri kayda alır.

Kurul, incelemeler sonucunda açıklamaların yeterli olmadığı ve gerçeği dürüst biçimde yansıtmayarak halkın istismarına yol açacağı sonucuna varırsa, gerekçe göstererek, başvuru konusu menkul kıymetlerin Kurul kaydına alınmasından imtina edebilir.

Kurul kaydına alınma, halka arz edilen menkul kıymetlerin ve ilgili kuruluşların, Kurul veya kamuca tekeffülü anlamına gelmez ve reklam amacıyla kullanılamaz.

Kanun'un 6 ncı maddesinde belirtilen halka arzla ilgili izahname ve sirküler ile yapılan tüm ilan ve açıklamalarda, Kurul kaydına alınmanın Kurul veya kamunun tekeffül olarak yorumlanmasına yol açacak açık veya dolaylı bir ifade kullanılamaz.

Kurul, Kanun'un 22/b maddesi uyarınca, halka arz edilen varlığa dayalı menkul kıymetlerin satışına müdahale ederek satış işlemlerini geçici olarak durdurabilir. (Seri:III, No:14, m.20).

D. Başvuru Noksanlıkları

Kurula yapılan başvurulara eklenecek belgelerin noksansız olarak tevdi gerekir. Kurul tarafından belirlenecek bir sürede noksanlıkların tamamlanmaması halinde, başvuru Kanun gereği düşer. Başvurular en çok 30 gün içinde sonuçlandırılır, eksikliklerin tamamlanması için verilen süreler, 30 günlük sürenin hesabında dikkate alınmaz. (Seri:III, No:14, m.21).

E. İzahname ve Sirküler Düzenleme Esasları ve Halka Açıklanan Konulardaki Değişiklikler

Halka arz yoluyla satılacak varlığa dayalı menkul kıymetlerin Kurul kaydına alınmasından sonra ihraççı, Kurulca onaylanmış izahnameyi kayıt belgesi tarihinden itibaren 15 gün içinde Ticaret Siciline tescil ile Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde ilan ettirir. İzahnamenin tescil tarihinden itibaren en geç bir hafta içinde ise, halkın varlığa dayalı menkul kıymetleri satın almaya davet edilmesi amacıyla, Türkiye çapında yayım yapan gazete veya gazetelerde sirküler ilan ettirilir.

İzahname ve sirkülerdeki değişiklikler de aynı hükümlere tabidir. (Seri:III, No:14, m.22).

F. İlan ve Reklamlar

Varlığa dayalı menkul kıymetlerin halka arzı dolayısıyla, bu menkul kıymetleri ve kuruluşu tanıtmak ve satışı teşvik etmek amacıyla yapılacak ilan ve reklamların metinleri, yayım tarihinden en az 10 gün önce Kurul'a sunulur. İlan, reklam ve her türlü açıklamalarda izahname ve sirkülerde yer alan bilgilere aykırı düşecek herhangi bir bilgiye yer verilemez. Kurul gerekli gördüğünde, metinlerde değişiklik yapılmasını ilgililerden isteyebilir. Kurul'ca istenen değişiklikler yapılmadan metinler yayımlanamaz.

Söz konusu metinlerde, halka arza ilişkin izahnamenin temin edileceği yerler ile tasarruf sahipleri için yayımlanacak sirkülerin ilan edildiği gazeteler ve tarihleri belirtilir.

Sirküler yayımlanmadan ilan ve reklama başlanamaz. Gazeteler yoluyla yayım yapılmak istendiği takdirde, yapılacak ilk ilan ve reklamların sirkülerle aynı gazetelerde ve aynı tarihlerde yayımlanması zorunludur. Bu uygulamada, ilan ve reklamlar sirkülerden daha büyük ebatla yayımlanamaz. İzleyen günlerde ise, sirkülerin ilk yayımlandığı gazetelerin tarihlerini belirtmek ve ilk reklam ve ilanın ebadını aşmamak şartıyla ilan ve reklama devam edilebilir.

Bunlara ilişkin gazetelerin birer nüshası ilk yayımı izleyen 6 işgünü içerisinde Kurul'a gönderilir (Seri:III, No:14, m.23).

G. Varlığa Dayalı Menkul Kıymetlerin Satış Esasları

Varlığa dayalı menkul kıymetler ıskonto esasına göre satılabileceği gibi, dönemsel ve değişken faiz ödemeli olarak da ihraç edilebilir.

Varlığa dayalı menkul kıymetlerde ıskonto veya faiz oranı ve ödeme planı, ihraca dayanak teşkil eden alacakların vade yapısı ve getirileri dikkate alınmak ve vade uyumunu sağlamak kaydıyla, ihraççı tarafından serbestçe

belirlenebilir. Menkul kıymetlerin vadesi ise ihraç sırasında belirlenerek tanzim anında üzerine yazılır.

Portföydeki alacakların erken ödenmesi halinde oluşacak fonun ve varlığa dayalı menkul kıymetlere ilişkin ödemeler yapıldıktan sonra vekil banka nezdindeki müvekkil kuruluş/veya banka hesabında kalan paranın kullanım esasları, ihraççı tarafından yayımlanacak izahname ve sirkülerde ayrıntılı olarak belirtilir.

Satış süresi içinde satılmayan veya aracı kuruluşlar tarafından da satın alınmayan varlığa dayalı menkul kıymetler, satış süresinin bitimini izleyen altı işgünü içinde, noter huzurunda tespit edilir ve iptal olunur.

Satış süresi içinde satılmayan varlığa dayalı menkul kıymet oranında portföy küçültme esasları izahnamede belirtilir. (Seri:III, No:14, m.24).

H. Aracı kuruluş kullanma zorunluluğu

Varlığa dayalı menkul kıymetlerin satışının ve dönemsel faiz ödemelerinin aracı kuruluşlar aracılığıyla yapılması zorunludur. (Seri:III, No:14, m.24A).

İ. İkinci El Piyasa İşlemleri

Varlığa dayalı menkul kıymetlerin ikinci el piyasada alım satımı serbesttir. (Seri:III, No:14, m.25).

J. Varlığa Dayalı Menkul Kıymetlerin Basılacağı Kâğıtlar

Varlığa dayalı menkul kıymetlerin basımında filigranlı ve silinti, kazıntı ve tahrifata karşı hassasiyeti olan kâğıtların kullanılması zorunludur. (Seri:III, No:14, m.26).

K. Ücret

Kurulca kayda alınan varlığa dayalı menkul kıymetlerin satışı, Kanununun 28 inci maddesi uyarınca satılacak menkul kıymetlerin ihraç değerinin % 03'ü oranında ücrete tabidir. Bu ücret varlığa dayalı menkul kıymetlerin Kurul kaydına alınmasından önce peşin olarak ödenir. (Seri:III, No:14, m.27).

L. Kurul Denetimi ve Bilgi Verme

İhraççılar, ihraç ettikleri varlığa dayalı menkul kıymetlere dayanak teşkil eden alacaklar portföyünü kendi mal varlıklarından ayrı ve özel hesaplarda izlemek ve bunlar için ayrı muhasebe tutmakla yükümlüdürler.

Kurul, menkul kıymet satışını kayda aldığı kuruluşların bu menkul kıymetlere ilişkin hesap ve işlemlerini Kanun uyarınca denetler ve bu

kuruluřlardan menkul kıymetlerin izlenmesine dair her türlü bilgi ve belgeyi isteyebilir.

İlgili kuruluşlar, her ayın bitimini izleyen on gün içinde söz konusu aya ilişkin ödemeleri gösteren bir tabloyu Kurula gönderirler. (Seri:III, No:14, m.28)